

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Маргарита Николова Чешмеджиева, Катедра „Публичноправни науки“,

на Правно-исторически факултет, при ЮЗУ „Неофит Рилски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „**доктор**“

по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.6 Право

докторска програма „Административно право и административен процес“

Автор: *Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян*

Тема: *„Публичноправни аспекти на пациентската безопасност“*

Научен ръководител: *доц. д-р Константин Василев Пехливанов – ПУ „Паисий Хилендарски“*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със Заповед № Р33-903/11.03.2021 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Публичноправни аспекти на пациентската безопасност“ за придобиване на образователната и научна степен „**доктор**“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

Автор на дисертационния труд е Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян – задочен докторант към катедра „Публичноправни науки“, с научен ръководител доц. д-р Константин Василев Пехливанов от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;

- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията, съдържащ 3 бр. публикации;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи.

2. Актуалност на тематиката

Актуалността на дисертационния труд се определя от важноста на разглеждания основен проблем – пациентската безопасност. Безспорната актуалност на темата на дисертационния труд произтича от факта, че безопасността на пациентите е сериозен световен проблем за общественото здраве, с който се занимават много правителства и СЗО. Основна задача на пациентската безопасност е да се разработят политики и стратегии, които в световен мащаб да сведат до минимум нежеланите медицински събития, в резултат на които се увреждат пациенти. Пациентите винаги следва да са в центъра на здравните грижи. Безопасността на пациентите е от съществено значение за предоставянето на качествени здравни услуги, а качествените здравни услуги в целия свят трябва да бъдат ефективни, безопасни и насочени към хората. Както посочва и докторанта пациентската безопасност в глобален план, не само би подобрила качеството на медицинските услуги, но и ще спести разходи, свързани с нежеланите медицински събития, а и не само – ще върне доверието на пациентите в здравната система, което е от изключителна важност за развитието на здравеопазването.

3. Познаване на проблема

От представения дисертационен труд може да се направи заключението за детайлно познаване на изследваната проблематика. С разработката, Емилия Ховагимян показва способност за обработване на научна литература, анализ на нормативни текстове, както и формулиране на собствени предложения за оптимизиране на законодателството. Анализирани са и основните теоретични изследвания, свързани с темата на дисертационния труд. Безспорно докторанта познава добре проблема и е подходила към неговото разработване задълбочено и с научна добросъвестност.

4. Методика на изследването

В дисертационния труд докторантът умело е съчетала различни методи на научно изследване, което несъмнено е негово достойнство. В изследването са използвани

сравнителноправният, историческият, нормативният, системният и др. методи. Така подбраната и прилагана методика е позволила да бъдат постигнати поставените цели, както и да се даде адекватен отговор на задачите решавани в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Представеният от Емилия Ховагимян дисертационен труд е първото по рода си сравнително-правно изследване, посветено на проблемите на пациентската безопасност. Така формулираната тема ясно указва целта на автора, да се изследва материята свързана с публичноправните аспекти на пациентската безопасност, която смятам е постигната успешно.

Дисертационният труд има ясна и логична структура. Това показва способността на автора за цялостно теоретично изследване по определен правен проблем в съответствие с постиженията на съвременната наука и практика.

Практическата стойност на изследването може да се илюстрира чрез направените от докторанта предложения *de lege ferenda*.

Представеният дисертационен труд е структуриран във въведение, три глави, заключение, включително списък с използваните съкращения и библиография. Трудът е в обем от 310 страници. Съдържа 320 бележки под линия.

В първа глава е направен исторически преглед на пациентската безопасност и сравнителен анализ с други страни, което определено заслужава внимание и адмирации за докторанта. Тук са анализирани и международните актове за защита правата на пациентите.

Втората глава акцентира на пациентската безопасност в България, приетите програми за подобряване на здравето на нацията, органите за контрол в здравеопазването и правните способности за защита на правата на пациента. Внимание в тази част заслужава проведеното анкетно проучване за установяване нивото на информираност на гражданите за безопасността на пациентите и получените резултати.

Глава трета разглежда проблемът за качеството и културата в здравеопазването, въпросът за грешките и нежеланите медицински събития и отговорността на лекаря според българското право.

Като съществени научни приноси на представения дисертационен труд, считам че биха могли да бъдат посочени:

- Приносен характер има изследването на историческия преглед за пациентската безопасност, в резултат на което докторанта дава формулировка на определение за пациентска безопасност.

- Адмирации заслужава сравнителният анализ на здравните системи на дванадесет страни и действията на всяка една от тях за подобряване на здравеопазването, целящи намаляването на нежеланите медицински събития.
- Докторантът въз основа на направения анализ на нормативната уредба на правата на пациентите предлага собствен проект на Закон за пациентската безопасност.
- Интерес представлява частта разглеждаща органите на контрол в здравеопазването, като в резултат на анализа са направени редица предложения за подобряване на работата на Изпълнителната агенция „Медицински надзор“, както и за създаването на „Агенция по безопасност на пациентите“ и „Регистър за докладване на нежелани медицински събития“.
- Направени са редица предложения *de lege ferenda*, които са убедително аргументирани.

С цел подпомагане на докторанта за подобряване на изготвения дисертационен труд, бих препоръчала във въведението да се посочат обектът и предметът на изследване, целите и задачите и използваните методи.

Приносите на дисертационното изследване несъмнено имат не само теоретично, но и практическо значение. Изводите, съдържащи се в дисертацията, могат да бъдат използвани както в учебната и научна дейност в университетите, но също така и от държавните институции и законодателя, което безспорно повишава тяхната стойност.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е представила списък с три публикации по темата на дисертационния труд. Те са резултат от научните изследвания на автора и отразяват някои основни моменти на дисертационната разработка. Публикациите на докторант Ховагимян показват, че резултатите от нейната научноизследователска дейността са станали публично достояние не само на научните, но и на специализираните среди.

7. Автореферат

Представеният автореферат е в обем от 33 страници, като е съставен според изискванията. Авторефератът отразява коректно съдържанието на дисертационния труд. Представени са основните моменти на изследването, тезите на автора, както и постигнатите резултатите от направеното изследване. Приносите са отразени коректно.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Имайки предвид теоретическата и практическата значимост на представеното изследване, препоръчвам трудът да бъде публикуван, за да може с постигнатите резултати да

се запознаят един по-широк кръг от читатели – теоретици, практики, граждани и държавни органи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания на Юридическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторант Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по докторската програма „Административно право и административен процес“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Емилия Йорданова Ангелова-Ховагимян в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.6 Право, докторска програма „Административно право и административен процес“.

29.04.2021 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р Маргарита Чешмеджиева